

בעזהש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דרשת

שבת שובה

* * *

סעודת רעוא דרעוין

פרשת האזינו

שנת תש"ע לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תקע"ח

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דרשת שבת שובה

ומשמיע הדברות לישראל וכו', הקצ"ה מסייעו לתת צו כח להיות קולו מגביר וגשמע ע"כ. ויש להבין הלל כל הפסוקים מדברים שם בלשון עבר, שמספר מה שהיה במתן תורה, ואם כן הו' ליה למימר, משה 'דבר' והאלקים 'ענהו' בקול, ולמה אמר בלשון עתיד.

ובתחלה נקדים לבאר, מה שאמרו במדרש (תנצ"ר פרק כג)
 שאלו תלמידיו את רבי אליעזר האריך נעשה תשובה ונחיה, אמר להם יענך ה' ביום זרה (תהלים כ-ג), וכתיב דודי שלח ידו מן החור ע"כ. (והוצא בישמת משה פ' האיניו ד"ה ונחזור). ולכאורה הדברים סתומים וצריכין ביאור.

שלמה המלך אומר (שיר ה-ג), אני ישנה (נואשתי מעבוד הקצ"ה כישנה ונרדמת, רש"י), ולבי ער (הקצ"ה שהוא צור לבבי וחלקי, ער לשמרני ולהטיב

קרא בגרון אל תחשוך, כשופר הרם קולך, והגד לעמי פשעם ולבית יעקב חטאתם (ישעיה נח-א). ויש לדקדק למה ימנע הנביא מלהוכיחם, שהולך לזרוז קרא בגרון אל תחשוך. ואם יש סיבה להמנע, הו' ליה למימר הטעם שלא להמנע. ומהו כשופר הרם קולך, הלל דברי חכמים בנחת נשמעים. ואם יש סיבה לצעוק, הלל יש קולות חזקות יותר משופר.

וגראה דהנה במתן תורה נאמר, ויהי קול השופר הולך וחזק מאוד, משה ידבר והאלקים יענוו בקול (שמות יט-ט). וצ"ש"י מנהג הדיוט כל זמן שהוא מאריך לתקוע, קולו מחליש וכוהה, אבל כאן הולך וחזק מאד (מכילתא) ע"כ. ויש להבין טעם הדבר, למה הולך הקול להתחזק ולהתגבר, וכי לא די בקול שזה כל הזמן. — ואמר שוב, משה ידבר והאלקים יענוו בקול, וצ"ש"י כשהיה משה מדבר

וּנְרָאָה צוה עוד, כי הנה עומדים
 אנו צימים היותר נעלים
 שיש בהשנה, בעשרה ימים שצין ראש
 השנה ליום הכיפורים, אשר עליהם
 אמר הכתוב (ישעיה נה-ו) דרשו ה'
 בהמלאו קראוהו בהיותו קרוב (ראש
 השנה יח). לצבות ישראל פתוחים,
 ומתגעגעים לקירבת ה', אשר במשך
 כל ימות השנה טרודים בהבלי הזמן,
 שקועים בתאוות העולם, ומוטרדים
 בעסק הפרנסה, וכלשון הרמז"ם (ה'
 תשובה ג-ד) השוכחים את האמת בהבלי
 הזמן, ושוגים כל שנתם בהבל וריק
 אשר לא יועיל ולא יציל. ובמשך ימי
 השנה אני ישנה מן המנוחות, ישנה
 עולה בגמטריא שס"ה, שהם כל ימות
 השנה. אבל צווא הימי רחמים ורצון,
 לצי ער לעשותם, כל אחד מתלבש
 בהרהורי תשובה, ורוצה להתקרב
 לקונו.

וּעֲבוּדָה זו של תשובה מתחלת
 מחדש אלול, אני ל'דודי
 ו'דודי ל', והיא נמשכת עד אחר יום
 הכיפורים, והם ימים של תשובה
 מיראה מפחד יום הדין. ושז יש עוד
 ימי החג של סוכות, שזו מתעוררין
 לתשובה עילאה מאהבת ה', ימים של
 תשובה מאהבה, שזדונות נעשו לזכיות

לי. קול דודי דופק (משרה שכינתו על
 הנציאים ומוהיר על ידיהם השכם ושלוח),
 פתחי לי (אל חגרמי לי שאסתלק מעליך)
 אחותי רעייתי יונתי תמתי, שראשי
 נמלא טל קולותי רסיסי לילה. פשטתי
 את כתנתי איככה אלבשנה, רחנתי את
 רגלי איככה הטנפס (כבר למדתי לעצמי
 דרכים אחרים, לא אוכל לשזב אליך עוד).
 דודי שלח ידו מן החור (שאלל הדלת,
 וראיתי יד) ומעי המנו עליו (לשזב
 לאהבתו ולפתוח לו) וגו', פתחתי אני
 לדודי, ודודי חמק עבר (נסתר ונכסה
 ממני), נפשי יאלה צדכרו (שאמר לא
 אבא אל ביתך כי מתחלה לא אצית לפתוח),
 בקשתיהו ולא מנאחיהו, קראתיו ולא
 ענני.

וּבִילְקוּבוּ (שם מתקפח) אמרה כנסת
 ישראל לפני הקצ"ה, אני
 ישנה מצית המקדש, ולצי ער צצתי
 כנסיות וצצתי מדרשות וכו', אני ישנה
 מן המנוחות, ולצי ער לעשותם וכו'.
 קול דודי דופק פתחי לי, פתח כחודה
 של מחט, ואני אפתח לכם פתח שיהיו
 עגלות וקרניות נכנסין צו. אחותי
 רעייתי תמתי, תמתי כשני תאומים, מה
 תאומים הללו חשש האחד את ראשו
 השני מרגיש, כך עמו אנכי בצרה וכו'
 ע"ש.

אוי להם לצריות מעלצונה של תורה. וכעין זה איתא בזהר הק' (פ' נשא קכו). דככל יום יוצאת צת קול ומכרות שובו צנים שובצים (ירמיה ג-ד) וכו' ע"ש. וכחצ צספה"ק תולדות יעקב יוסף (פ' ראה) ובספר צעל שם טוב (פ' בחוקות), דלכאורה כיון שאין מי ששומע את הכרוז, מהו התועלת בו, ולמה מכריזין. וכחצ דלף על גב דאיהו לא חזי מזליה חזי (מגילה ג), הכי נמי מזליה שמע, ואין לך רשע שאין לו הרהורי תשובה בכל יום, אלא שהלדיק נותן לב לקיים שמועתו, והרשע מאצד אותו הרהור טוב מלצו ע"ש. וכן כחצ צספר חרדים צחתימת הספר קרוצ לכופו, דמה שמתעורר צאדם רוח טהרה הוא מאותו קול הקורא לאוזן נשמחו. וסיים עלה, דלא יזכה לזה רק השומע קול המוכיח, והיינו דכתיב (דברים יא-ג) והיה אם שמוע תשמעו, כלומר אם תשמעו למוכיח צאוזן צשר, תזכה לשמוע צאוזן הלצ כרוז מלכו של עולם וכו' ע"ש.

ובימים אלו כאשר לצי ער, אז קול דודי, הצת קול היוצאת ומכרות שובו צנים שובצים, זה דופק ומקשקש ותוצע מן האדם איכה, היכן אתה עומד, ומצקשת ותוצעת פתחי לי

(יומא פו.), וכמו שפירש צקדושת לוי (פ' האזינו) ולקחתם לכם ציום הראשון (ויקרא כג-מ), ראשון לחשבון עונות (תנחומא אמור כב), שעושין חשבון מהעונות להפכם לזכות וכידוע. — ונראה לרמז זאת צכתוב, כי לולא התמהמנו, כי עתה שצנו זה פעמים (צראשית מג-י), ומצואר צספה"ק לול"א אוחיות אלו"ל. ויש לומר, 'לולא התמהמנו', צחדש אלול יש להתמהמה, להיות שוהין צהם שעות להתכוין ולהצונן צתכליתו. וכאשר יש הכנה זו אז זוכין, 'כי עתה שצנו', שמה שעושין תשובה יהיה 'פעמים', צתחלה תשובה מיראה, ושוב יזכו לתשובה מאהבה. — ואם כן ימי התשובה המה ציחד מ"ח ימים, ל"ט יום מאלול עד יום הכיפורים, כי חדש אלול חסר, ולא מצינו אלול מעובר (ציהו ו), ושוב תשעה ימי סוכות זמן תשובה מאהבה, ועל זה אמר הגם שאני ישנה צהצלי הזמן כל ימות השנה, אצל 'ולצי' (בגמטריא מ"ח) ער, צימים אלו לב ישראל ער להתקרב לקונו.

ואז קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתן, דאיתא צמשנה (אבות ו-ז) צכל יום ויום צת קול יוצאת מהר חורצ ומכרות ואומרת

הקול ההוא אין זה מלים אלו, אצל הוא פועל יוצא מהכריז הוא, שאומרת אוי להם לצריות מעלצונה של תורה, וזהו ההתעוררות שיש לכל אדם מדי יום ציומו.

ובהיות שצרכות השנים אנו נמעטים, ואנו מתרחקים ממתן תורה, ומתקצ"ה שנתן לנו התורה, ואנו נחלשים עד כדי מיתה, כהרשעים שצחייהם קרויין ממים. ולכן הגם שצדורות הקודמים היה די קול דממה דקה לעוררם, אצל להקיץ נרדמים צריכין קול יותר גדול וחזק, ולכן קול השופר ההוא היה הולך וחזק יותר ויותר, כי צדורות האחרונים צריכין התעוררות יותר גדול להחיות הנרדמים.

וזאת היא כח המוכיח, והיה אם שמוע תשמעו, אם שומעין להמוכיח, אז זוכין לשמוע הכרוז של מלכו של עולם, שצשעה שדורש לשם שמים, מעורר הנקודה הפנימית שבאדם, הצת קול ששומע בכל יום, וקול המוכיח שמתמוג עם קול ה' היוצאת מהר חורב, משפיעים על האדם לשוב. וזהו שאמר הכתוב, ויהי קול השופר הולך וחזק מאד, כדי לעורר תמיד בכל דור

אחתי רעיתי, פתחו לי פתח של תשובה כחודה של מחט, שכמו שכאשר דוקרין אדם צחודו של מחט, כל גופו מתחלחל ומזדעזע, ואינו מוצא לעצמו מקום, כן צריך להיות הפתח של תשובה, שיהא עוקץ וכואב לו מצבו, שלא ימצא לעצמו מקום. וכאשר יפתח האדם פתח של תשובה כחודו של מחט ההוא, אז אני פותח לכם פתח שיהיו עגלות וקרונות נכנסות צחוכו.

ועל זה אמר הכתוב, ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו (דברים ל-ג), ושוב אמר, ואתה תשוב ושמעת בקול ה' (שם ל-ח). והיינו שכאשר תתעורר לתשובה, אז תזכה לשמוע אותו קול ה', הצת קול שתוצעת ומעוררת את האדם, והיינו הקול דודי שדופק פתחי לי אחתי רעיתי.

והנה הקול של מתן תורה הוא קול גדול ולא יסף (דברים ה-ט), וצרש"י מתרגמין ולא פסק, כי קולו חזק וקיים לעולם ע"כ. והיינו שקול ה' מדבר גם כעת, והקול ההוא נשמע תמיד, ואולי זהו צחמת הצת קול היוצאת מהר חורב שנשמע בכל יום, אוי להם לצריות מעלצונה של תורה. ולכן נאמר 'מכרות ואומרת', כי

נשמותיהם של ישראל, משה ידבר, בכל עת לעתיד שמשנה הוא המנהיג ישראל ידבר, האלקים יענוו בקול, קול ה' של מתן תורה יסייע לו שיתקבלו הדברים.

וְלִבָּן כאשר המוכיח רוצה למנוע עצמו מלהוכיח, שחושב שאינו כדאי שהדברים שלו יעשו רושם, אמר הנצי"ח קרא בגרון אל תחשוך, ולא תחוש שלא יתקבלו דבריך, כשופר הרם קולך, כמו השופר של מתן תורה, שנאמר זו משה ידבר והאלקים יענוו בקול, אותו קול ה' יעורר אותם צעת שישמעו דברי המוכיח, ולכן קרא בגרון ואל תחשוך.

וְלִבְנֵינֵינוּ שראש השנה חל בשבת היה נראה לומר עוד, ונקדים הכתוב (מהלים פא-ד) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, כי חוק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב. והקשו המפרשים על כפל הלשון, כי חוק לישראל הוא, משפט לאלקי יעקב. וגם למה מתחיל בחוק ומסיים במשפט. ודורשי רשומות רמזו ת'קעו ב'חדש ש'ופר ר"ת שבת, אשר באמת אין תוקעין אז בשופר.

וּבְרֵאדָה דהנה חז"ל ציטלו מנחת שופר כשחל ראש השנה

בשבת, משום גזירה דשמא יעצירנו, אשר באמת מנחה זו חשובה מאד, ותועלתה וסגולתה עצומה, שמצטלת ומשצרת כל החומות של צדל למעלה, והקצ"ה עומד מכסא דין לכסא רחמים, ומתמלא עליהם רחמים (ויק"ר כט-ד). ואם כן בשנה כזו לכאורה חסר לנו סגולה זו. אמנם נראה שהרי ידוע שהקצ"ה שומר תורתו, כמו שדרשו חז"ל (ירושלמי ראש השנה א-ג), ושמרו את משמרתי (ויקרא כג-ט), הנהגה שבכולם, מלך צפר ודם גוזר, רצה מקיימה, רצה אחרים מקיימים אותה, אבל הקצ"ה אינו כן, אלא גוזר גזירה ומקיימה תחלה ע"כ. ואם כן גם הקצ"ה תוקע שופר בראש השנה. ואם כי לנו אסרו חז"ל לתקוע כשחל בשבת משום גזירה שמא יעצירנו, זהו רק לישראל ששייך אללם מלאכת הוצאה, לא כן הקצ"ה דכולי עלמא דיליה, וכדאיחא במדרש רבה (בראשית יא-ה) שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא, איך הקצ"ה מוריד גשמים בשבת, הרי מוציא מרשות לרשות. והשיב לו רבי עקיבא דכולי עלמא דיליה ע"כ. ואם כן הקצ"ה תוקע שופר גם בשבת. והלא גם אללינו לא גזרו אלא במדינה, אבל במקדש היו תוקעין (ראש השנה כט:). ואם תקיעת

ישנים משינתכם ונרדמים הקינו מתרדמתכם, וחפשו צמעשיכם וחזרו בתשוצה וחזרו צוראיכם. וקול זה דופק ומקשקש על פתח לבנו להקיץ מהבלי הזמן ולהדבק לצוראנו. ומכרות ומצקשת מאתנו פתחו לי אחותי רעייתי יונתי תמתני, אני התאומה שלך, מה שאתה עושה אני גם כן עושה, ומהו זה הקול דודי דופק, שמעורר אותנו בקול השופר שלו, עורו ישנים משינתכם. וקול ה' הוא קול נחמי, קול גדול ולא יסף, וזה מעורר אותנו לא רק לפי שעה צראש השנה, אלא מלוה אותנו תמיד, וקול הזה מקשקש בתוך תוכו של האדם, וממנה באים לו תמיד הרהורי תשוצה.

והנה ימי התשוצה הללו המה ליט יום מראש חדש אלול עד יום הכיפורים, ימי תשוצה מיראה, ואז זוכין לימי הסוכות, ימים של תשוצה מאהבה. ולכן כאשר קול דודי דופק בימים הללו, ואומרת פתחי לי אחותי, אמר, שראשי נמלא ט"ל, ראשית העבודה של תשוצה, שהיא תשוצה מיראה, כזה יש למלא הט"ל ימים עד יום הכיפורים, ואז קווצתי רסיסי לילה, מתחלת בחי' אהבה, על משכבי צלילה בקשתי את שאתה נפשי.

בשר ודם זכחה להפיל כל החומות הללו, מכל שכן סגולת תקיעת שופר של הקצ"ה עושה זאת.

וזהו שאמר הכתוב, תקעו בחדש שופר, שניתנה לנו מנחת תקיעת שופר צראש השנה, אבל לפעמים הוא זכסה, שמכסין השופר ואין תוקעין בו, והוא בשבת כמרומנו צר"ת תקעו בחדש שופר ר"ת שבת, ואף על פי כן ראש השנה הוא יום חגנו שיזכרין צדימוס, והוא מטעם כי מה שנתן ה' חוק לישראל, הוא משפט גם לאלקי יעקב, הוא גם כן שומר תורתו, וממילא הוא גם כן תוקע, ותקיעתו פועל למעלה סגולת המנוחה ההוא. והמנוחה שניתן לישראל לחוק צלי טעם, שאין אנו משיגים עומק אופן סגולתה, אבל אלל אלקי יעקב כשתוקע בשופר הוא משפט, שהוא משיג עומק כח המנוחה. וממילא גם בשבת, יום ראש השנה הוא יום חגנו.

וייש לומר דההתעוררות שצא לאדם צראש השנה בתקיעת שופר, הוא משום דצאתערותא דלעילא איתער עובדא דלתתא, והקצ"ה כשתוקע בשופר, הוא נועק אלינו בקולו, עורו

השרת מסתמין את החלונות שלא תעלה תפלתו של מנשה לפני הקב"ה, והיו מלאכי השרת אומרים, אדם שהעמיד זלם צהיכל אמה מקבלו בתשובה (ירושלמי סנהדרין י-ט), ואמר הכחוז ויתפלל אליו ויחתר לו ה' (דברי הימים ב לג-יג), ויעתר לו מיציעא ליה, מלמד שעשה לו הקב"ה כמין מחתרת צרקיע כדי לקבלו בתשובה מפני מדת הדין [שהיתה מעכבת שלא לקבל פני מנשה בתשובה, ועשה הקב"ה מחתרת צרקיע, ופשט ידו וקבלו בלא ידיעת מדת הדין] (סנהדרין קג-). וזה שאמר דודי שלח ידו מן החור, הוא חותר חור צרקיע במקום סתר ושולח משם ידו לקבל שצים, ולכן מעי המו אליו.

ואמרו חז"ל (מנחות כט.) מפני מה נצרא העולם הזה צה"א, מפני שדומה לאכסדרה [שפתוח מתחתיו], שכל הרוצה לנאת [ממנו לתרבות רעה] יוצא. ומאי טעמא תליא כרעיה, דאי הדר בתשובה מעיילין ליה [בפתח העליון צין רגל שצחוכו לגגו]. ופרין ולעיילוהו צהך [פתח תחתון דנפק ציה]. ומשני לא מסתייעא מילתא [דהצא לטהר צעי סיועא מפני יצר הרע, הלכך עצדי ליה סיועא, פתח

ואמר הכחוז שוב, דודי שלח ידו מן החור ומעי המו עליו, מהחור הקטן, הפתח של חודו של מחט שאנו פותחים לה', משם שולח ה' את ידו הפתוחה לקבל שצים, ונותן יד לפושעים שיוכלו לקרב אליו. — ועוד גם זאת כאשר צאים ימי הרחמים והסליחות שאנו עומדים בו, דודי שלח ידו, הוא נותן לו היו"ד ימי תשובה, שכל השנה מסורה לרצים, ועתה כל אחד צאשר הוא שם, הקב"ה ממציא עצמו אליו, ויוכל לקרב אליו בקל. וצרגע קטן עוצתיך וצרחמים גדולים אקבצך, וצרגע של רצון אמיתי יוכל להפך כל ימי חייו, ואז מעי המו עליו מגודל אהבתו אלינו.

ולא רק למי שנכשל צחטא לפרקים הקב"ה מוחל ועובר על פשע, אלא גם לרשעים גמורים. וכמו שמצינו צמנשה מלך ישראל, שעשה זלם של ארבעה פנים והכניסו להיכל, אמר כל מי שיצוא מארבע רוחות העולם ישחווה לזלם זה (דבר"ר ב-ב), ואש שירדה מן השמים צימני שלמה על המזבח, צא מנשה וסילקה (זצמים סא:), והרג את זקנו ישעיה הנציא (יצמות מט:).

ואחר זה כאשר היה צצרה גדולה קרא אל ה', והיו מלאכי

פתחי לי, לא כל אחד מתעורר לקום ולפתוח הפתח לדוד, העולות שיש בהאדם מתגבר עליו, קשה לו לשנות דרכיו, קשה לו להשליך את האינטערנעט ובלעקצערי, הוא נעשה כבר עדיקטעט, וקשה לו לפרוש ממנה. והוא שוכח שזה יהיה מקושר אליו גם לעולם הבא, וכמאמרם (סוטה ג:) כל העוצר עצירה בעולם הזה מלפפתו [כורכתו] והולכת לפניו ליום הדין, רצי אלעזר אומר קשורה זו ככלז ע"ש. וכמו כן קשה לפניו לשנות את החצרותא שלו, חצרים רעים המושכים אותו לדרכס, ומונעים אותו מלהתקרב לה'. וקשה לפניו לשנות את מקום פרנסתו, כאשר יודע שיש לפניו נסיונות רבות שם. ולכן כאשר הרהורי תשובה מתחילין לקשקש זו, וקול דודי דופק פתחי לי, הוא משיב, פשטתי את כתנתי איכבה אלזשנה, רחמתי את רגלי איכבה אטנפס, אני שוכב צמטה כבודה, ואני עזל לקום ממנה להלזש עוד הפעם ולהתרחץ שנית.

אמנם הקול דודי דופק אינו נותן לו מנוחה, נשמה ישראלית אינה יכולה להשלים לזה, דודי עומד אלל הפתח ומתחנן שאתקרב אליו, ואני לא עושה מאומה, הוא לא מוצא

יחירה] ע"כ. ומזה ניכר גודל חציבותו של הקצ"ה לצעלי תשובה, שמתחלת הצריחה צרא את העולם צאות ה', ועשה זו חור למעלה, פתח יחירה לצעלי תשובה. והו דודי שלח ידו מן החור, מהחור של האות ה' שולח ידו לקבל אותנו, ומעי המו אליו. (וזה מרומנו גם בהמאר דודי, כי ד'ו בכחציתו יחד הוא ח', וד"י יחד הוא אות ה', שעשה חור צאות הח' לקבל ישראל בתשובה).

וזאת היתה שאלת התלמידים לרבי אליעזר, הלא לפעמים מדת הדין מתוחה על הרשע, ומלאכי מעלה סותמין את החלונות שלא תעלה תפלתו של הרשע, ואיך נעשה תשובה ונחיה. ועל זה השיב להם, כי אם האדם שב צאמת לאמיתו אין צריך לחוש להמדת הדין, ויענך ה' ציוס צרה, הקצ"ה בעצמו עונה אותו, שחותר חתירה מתחת הכסא הכבוד, ובמקום סתר מקבל אותו, וכמו שהיה צמנשה שחתר ה' חתירה מיוחדת לקבלו בתשובה, ודודי שלח ידו מן החור, מהחור שצאותה מחתרת הוא פושט ידו לקבלו.

ובמושיך שלמה המלך צשירו ואומר, שגם כאשר קול דודי דופק

השומרים הסוצים צעיר הכוני פלעונו, אית מאן דפרע צממוניה, קשה לו פרנסתו, אירע לו הפסד צממונו, אין לו מנוחת הנפש מחוצותיו, וח"ו אית מאן דפרע צגופיה, חולי ומכאזב נער ויסורין צו או באשתו וצני ציתו, אין שום דבר מקרה צעולם, ואין אדם נוקף אנצעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה (חולין ז).

ומזה אנו אומרים להשומרים הללו שהכינו ופלעונו, השצעתי אתכם צנות ירושלים, אם תמנאו אם דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני, גם צחוק ההסתר הגדול שדודי חמק עבר, וגם כאשר אנו מונחים מוכים ומופלעים, מכל מקום אהציתו אליו לא נחלש, כי צדיק ה' צכל דרכיו וחסיד צכל מעשיו, ואהציתו אליו גדול כל כך עד שחולת אהבה אני, ואנא א-ל נא רפא נא לה צהראות לה נועם זיוך.

ואיתא צמדרש תהלים (מזמור טו) השצעתי אתכם צנות ירושלים וגו' שחולת אהבה אני, לא חולי של מעיים ולא של ראש, ממנה אני חולה, מאהצתו, כי חולת אהבה אני ע"כ. ונראה כי החולה צחולי ראש

לעצמו מנוחה צמטתו, קמתי אני לפתוח לדודי וגו', אצל צבר מאחר, דודי חמק עבר, צבר עצרו העשרת ימי תשובה שהמנ"א אז ה' אלינו, צקשתיהו ולא מנאחיהו קראתיו ולא ענני. - עתה כאשר יש לנו הזכות שהקצ"ה עומד אללינו צפתח הצית, וקורא אלינו דרשו ה' צהמנאו קראוהו צהיותו קרוב, אז יש להתחזק לקום לפתוח הפתח, כי גלעגעהייט כזה לא נמנא תמיד. ואם כי קשה זאת לפניו, אחזתיו ולא ארפנו, כי מה שנדרך עבודה רבה לפייס את ה' צמשך השנה, יכולים להשיג כעת צשעה קלה.

ואמר הכתוב, שכאשר דודי חמק עבר, מנאוני השומרים הסוצים צעיר הכוני פלעונו, נשאו את רדידי מעלי, הקצ"ה יש לו שומרים צעיר העושים שליחותו, וכמאמרם (אבות ג-טו) החנות פתוחה, והחנוני מקיף, והגצאים מחזירין תדיר צכל יום, ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו, ויש להם על מה שיסמכו וכו' ע"ש. העולם אינו הפקר שיכולין לעשות כל מה שרוצין, הפנקס פתוח והיד כותבת, ומומן לזמן צא הודאה מהחנות שהוא חייב, ומנאוני

ונטווינו על מצות זיקור חולים, וכמו שדרשו (בבא קמא נט.), והודעת להם את הדרך ילכו בה (שמות יח-ב), זה זיקור חולים ע"כ. ולכן אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני, ומוטל עליו לבקרני. ומכל שכן רופא שיכול לרפא את החולה בזיקורו, בודאי חיוב עליו לרפאותו, וזאת היא בקשתנו מה' שיצא לבקרני ולרפאני, כי חולת אהבה אני.

והנה לכאורה המשל של שלמה המלך לא דומה להנמשל, שדימה את ה' לקול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי, כי הדוד כאשר צא אל בית נעול צמנעול, אי אפשר לו ליכנס עד שפותחין לו, אבל הקצ"ה לית אתר פנוי מיניה, ואין הפתח הנעול מפסיקו מליכנס אם ירצה. וגראה על דרך המוסר, כי הכתוב אומר, כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך, והיה מחניך קדוש, ולא יראה צך ערות דבר ושז מאחרריך (דברים כג-טו). והיינו שכאשר ה' צא אל בית, ומוצא שם ערות דבר, אז הוא כביכול עומד על הפתח ואינו נכנס. וכדרך צן אדם שאי אפשר לו ליכנס לבית מלא סרחון, והוא שז מאחרריך.

או חולי מעיים, יש תרופות שונות שמרפאין, או על כל פנים שמשקיטין ומחלישין הכאב והצער. לא כן לחולת אהבה אין שום תרופה, עד שיגיע לתשוקתו, וכמו כן אנו חולת אהבה לה'.

ובבני יששכר (תשרי ג-ט) מציא מספר אהבת עולם להמהרה"ש אלגזי (חלק עמוד עבודה ד"ה והנה), כי החשוקה בחוליה מבקשת שיצא דודה אליה לבקרה, ואין מבקרים לא לחולי מעיים ולא לחולי ראש (נדריס מה.). ולכן אומרת לא חולי מעיים וחולי ראש אני. וכתב לבאר הנמשל, שכנסת ישראל אומרת מה שאני מבקש שדודי יצא אלי, אין כוונתי בצביל שאני חולי מעיים, העדר הפרנסה, למלא נפשי כי ארעב בגודל הדחקות שהאומות מפשיטים עורם מעליהם, ואין מבוקשי עבור חולי ראש, היינו העדר הכבוד, שאני צריך להיות כפוף ראש, לא צעבור זה אצקש שיצא אלי דודי להרים ראשי בכבוד, רק עיקר מבוקשי עבור אהבתו שאני מתגעגע אליו, כי דודי מני נסע וגלה ע"ש.

והנה הקצ"ה שומר תורתו כמבואר צירושלמי (ראש השנה א-ג),

יהיו עזים, שלא יוכל הבשר להתראות ממנו. ואם הם דקים ושקוף אז היא כמו שהולכת צלי פוזמקאות כלל (מ"א ר"ש סימן עה).

ובבזו כן ליזהר בשערות הראש, אשר שער באשה ערוה. ויזהר הק' (פ' נשא קכ"ה:) החמיר מאד שלא יתראה שום שער מאשה, (והעמיקו במשנה ברורה שם סק"ד), דגרמא מסכנותא לציטא, וגרמא לזנהא דלא יתחשבון דררא, וסטררא אחרא לשרות בציתא. וכל שכן אם הולכת בשוקא כך, על כן בעאי איתתא דאפילו קורות ציתה לא יתמון שערה חדא מרישאה, ואי עבדיית כן מה כתיב (תהלים קכח-ג) צניך כשתילי זיתים, מה זית כו', זנהא יסתלקון בחשובין על שאר בני עלמא. ולא עוד אלא דבעלה מתברך בכל זרכאן דלעילא וזרכאן דלתתא בעותרא בצנין וצני עכ"ל בקיצור. וכתב המ"א (סק"ד) דראוי לנהוג כהזוהר. וציומא (מו.) איתא במעשה דקמחית, בזכות הצניעות הימירה שהיתה זנה, שלא ראו קורות ציתה אמרי חלוקה, ילאו ממנה כהנים גדולים ע"כ.

ולבן היה מנהג אמותינו צמדיניתנו, לגלח את כל השערות, כדי

איש ואשה זכו שכניה שרויה ציניהם, בכל צית ישראל יש השראת השכינה, וצמקום השראת השכינה יש גם זרכה, כי שם נזה ה' את הזרכה חיים עד העולם. אצל תנאי יש לזה, ולא יראה כך ערות דבר, וכפי מה שמקדש את ציתו יותר, זרכת ה' עזומה יותר בצית הזה. — וכאשר אדם רואה הסתרת פנים, ואנכי הסתר אסתיר, יש לו פרנסה בקישוי, בעיות רבות צמסחרי, חולי ומכאוב ח"ו, והוא עומד ותוהה מה נעשה, ומצקש תרופות וסגולות שונות, יש לו להתזונן מה מתרחש בציתו, למה עוז ה' אותה, מה לריך תיקון בענין זה אללו, ולא אאריך בהפרטים, כי מי שרואה באמת, יודע היטב היטב נגעי ציתו, ומה מוטל עליו לעשות.

הבגדים של הצני צית יהיו צנניעות היותר גדול שיכולים ללבוש, ולהתרחק מהצגדי פריצות והמאדע"ס של אומות העולם. ויש חיוב על הצעל לראות ולזדוק את הצגדים של אשתו וצנותיו, אם המה כשרים צתכלית הצניעות, ולהורות לתקן כל צגד שצריכה תיקון. ומכל שכן שלא יכשיל את בני ציתו, ולצקש שילכו צלבוש שלא הלכו אמותינו. — הפוזמקאות

גם יוחנן כהן גדול שימש שמונים שנה בצית ה', ולצסוף נכשל. ודרכו של היצר לפתותו ולהרגיעו שהוא לא יבא לידי זה, הוא יוכל לשמור עצמו שלא יפול בשחת, אבל האמת הוא שגם חזירו המשוקע בשאל תחית אמר כן, גם הוא היה חכם כמותו, ואין אפוטרופוס, והיום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו כך ... — וידוע כי בשעה שיבא לאור הכלי טלזיזיא, אסרוה כל גדולי ישראל, ונתקבלו דברים בכל תפואות ישראל, שבצית כשר אין שם כלי זה. והטומא של טלזיזיא אינו אפילו אחוז אחד נגד טומאת כלים אלו, ואין שום היתר בעולם להשתמש בהם בלי פילטער.

ובי שמחזיק זאת עוד בציתו הוא שורף גם נפש בני ביתו, ואי אפשר להצניע מהם שום דבר, לא מועיל שום פעם-ווארד, שברצות הימים סוף סוף יגיע זאת לידיהם. ואני יכול לספר שעות ארוכות, איך שהכלים הללו שיצרו בחים שלמים וכשרים, וכמה מצני הנוער נשחתו על ידם, ה' ירחם. — וכבר סיפרתי מה שאמר לי פעם בחור אחד, שאציו יש לו כלי זה בציתו, והוא סגור במנעול

לזכות בהצרכות הללו האמורות למעלה, ולהנצל מכל עקתין זישא. וסיפר לי אחד בשבוע זו, כי יש לו נכד ילד שנחלה במחלה הידוע, ומקבל תרופות אשר נשרו לו כל השערות, וצחו קיבלה על עצמה לגלח שערותיה שתייה זכות לרפואתו. ואמרה, רבש"ע אני נותן לך את שערותי תחת שערותיו, ועלתה לו לרפואה. וכמה קל הוא יותר להזהר ולפעול צוה, עוד קודם צוא נרה, הלא יש לו ברכת הזוהר הק' דמתברך בכל ברכאן דלעילא וברכאן דלתתא. — הלא כמה סייעתא דשמיא נריכין בזמנינו שנוכל לגדל צנים כשרים, ולא יכשלו בצנינות הזמן, והאצות משקיעים הון ומוח איך לגדלם לתלמידי חכמים, ובצניעות צענין זה מתברך בצנים כשתילי זתים, שיתחשבון על שאר בני עלמא.

וביותר יש לעורר על נסיון הדור האחרון, הוא כלי האינטערנעט והבלעקצערי והסעלפון, אשר המה אצי אצות הטומאה, אשר לא היתה כזאת מימות עולם, להיות צביסו כל הטומאות מכל העולם ציחד. ומי שאין לו פילטער עליו הוא עומד בצניון לצוא לעצירות של כריתות ומיתות בית דין. ואל תאמין בעצמך עד יום מותך,

ומי שיכול למחות ואינו מוחה נתפס עליו, וכאשר רואה בחדירו כלי כזה יוכיחו, ויאמר לו שאדם כשר אסור לו להחזיק כלי כזה.

במוח אני שכל מי שיש לו כלי זו אצלו, אין לבו שלם עמו, ואין לו מנוחת הנפש, כי הוא יודע הרבה יותר ממני איך שוקעים בזה בצוק, אלא שחסר לו כחות הנפש לומר לעצמו די, אני רוצה להיות יהודי כשר, אני רוצה להעמיד דורות כשרים. אבל צימים אלו אשר הקצ"ה כביכול בעצמו מתקרב לנו, וקול דודי דופק, דרשו ה' בהמלאו קראוהו בהיותו קרוב, יעוזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו, וישוב אל ה' וירחמהו ואל אלקינו כי ירצה לסלות. הקצ"ה הוא טוב, הוא מוכן לוותר על כל מה שהיה בהעבר, רק יעוזב רשע דרכו, לסדר לעצמו שכל הכלים אצלו יהיו טהורים ונקיים, ואז יטהר ה' גם אותו.

והגדה יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ותמיד נריכין לקבל חיזוק ואימוץ שיוכל לעמוד בקשרי המלחמה איתו. וכבר דברנו כמה פעמים על זה, כי יש תרופה בדוקה, אשר כל

ומחסום, והוא מלא הכל, וישב עליה כאשר לא היו אבותיו בצית. ואמר לי יצא יום שאני אחזע זאת מאבא, למה הרג אותי על כל ימי חיי, אני לא אהיה עוד מה שהייתי. אבא היה משלם הון רב שילמדו עמי בשעות הפנויות, כי רצה שאחגלל לתלמיד חכם, ומנזר השני שרף את נשמתו באש אצדון.

אם אנו רוצים צית של ברכות ה', חיים של פרנסה, חיים של שלום, נחת אמיתי מהבנים, אז יש לנו לקבל על עצמינו להטהר מכלי זה, שיוכל השכינה ליכנס לציתנו. ולשמוע צימים אלו הקול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי תמתי, אני עומד מבחוץ ואיני יכול ליכנס לציתך מלא זוהמא, ונוכה שנוכל לומר לה', למה תעמוד בחוץ ואנכי פניתי הצית. — הלא אנחנו חלושים מאד, וקשה לנו להתגבר אפילו על יצר הרע קטן, ומכל שכן על דברים שנפשן של אדם מחמדתן. — וכאשר עומד להתפלל לפני ה' ביחד עם כלי כזה בכיסו, איך יוכל לרצות פני ה' שיתקבל תפלתו, הלא כלי זה הוא לו למזכרת עון, ושצ מאחריך. — ויש חיוב תוכחה על כל אחד, הוכח תוכיח את עמיתך,

אלא היה משתדל להפריע לבס מכל התבוננות זכח התמדת העבודה הצלתי מפסקת, כן היא ענת היצר הרע ממש על בני האדם, כי איש מלחמה הוא ומלומד בערמימות, ואי אפשר למלט ממנו אלא בחכמה רבה והשקפה גדולה ע"ש.

אמנם יום השבת קודש, הוא יום של מנוחה ושלוה, אין טרוד בעניניו הגשמיים, הוא יומא דנשמתי, בו יוכל למצוא לעצמו זמן של התבוננות, להכין את עצמו ואת ביתו להיום שכולו שבת. ומי שזוכה שכשנכנס השבת הוא עוזר לעולם אחר, או יוכל להתלבש בו חיזוק ואימוץ על הששת ימי המעשה הצאים לפניו. וטעמו וראו כי טוב ה', ינצל שבת אחת ושמים לנורץ נשמחו, או יראה המתנה טובה שיש צה.

חז"ל אמרו, מעולם לא זזה שכינה מישראל אפילו בשבת של חול (וזה"ק ח"ג קעט:), ומשמע שיש שבת שאינה של קודש אלא של חול, והיינו שהוא אללו יום כשאר ימי השבוע, אלא ששבת ממלאכה ואוכל ומתענג, כדי שיהיה לו כח לעבוד עוד ששת ימים, זהו שבת של חול. וגם בו לא

המתדבק צה יראה פלאות, הן צשינוי הנהגתו, והן צשינוי אנשי ציתו. והוא המתנה טובה יש לי צצית גנוי ושצת שמה, כי המנלל את השצת כדצעי, ירגיש המתנה טובה שצה, וההשפעה העצומה שיוכל להשאיר על דרכיו ומעשיו. ועל זה רמזה תורה, כי תלא למלחמה על אויבך (דצרים כה-י), היינו האויב הפנימי, או ונתנו ה' אלקיך צידיך, השצת שהוא שמה דקודשא צריך הוא (וזה"ק ח"ג פח:), זה יתן אותו צידך, שתוכל לנצח המלחמה הכצדה.

הן ידוע מה שכתב צמסלת ישרים (פרק צ') כי אחת מתחצולות היצר הרע וערמתו להכציד עצודתו צתמידות על לצות בני האדם עד שלא ישאר להם ריוח להתצונן ולהסתכל צאיה דרך הם הולכים, כי יודע הוא שאלולי היו שמים לבס כמעט קט על דרכיהם, ודאי שמיד היו מתחילים להנחם ממעשיהם, והיתה החרטה הולכת ומתגצרת צהם עד שהיו עוזצים החטא לגמרי. והרי זו מעין ענת פרעה הרשע שאמר (שמות ה-ט) תכצד העבודה על האנשים וגו', שהיה מתכוין שלא להניח להם ריוח כלל לצלתי יתנו לב או ישימו ענה נגדו,

תורה, וסיפורי מעשיות של נדיקים, מתובלים צמוסר והנהגות עדינות של הנדיקים. וכלל לבלות שעות אלו עם בני ביתו מתוך אהבה וחיבה, אשר כל ימות השבוע מרוב הטירדות כמעט שאין קשר בין האב לבני ביתו, והזמן גרמא בשבת לעורר ולחזק האהבה ביניהם, שזהו יסוד בית ישראל, שימצאו הבנים נחת רוח בסובסב בהבית, ולא ימצאו בעולם מקום יותר מעונג מבית אבותיו.

והרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש ז"ל היה אומר, כי מי שאינו מניח עצמו לישון בערב שבת, או הסעודת שבת הוא רק וועטשערע. והיינו שהוא רק סעודה כשאר סעודות ימות החול. כי מי שרוצה לקבל שפע מהסעודות שבת, ולהיות עוד טופח על מנת להטפית, להשפיע לבני ביתו, נריך להיות רגוע ולישב צמוסח הנפש בשעת הסעודה. וכן ראיתי אלל אבא מארי ז"ל שכמה פעמים הלך לישון אחר התפילה קודם קידוש, כדי שיוכל להאריך בשלחנו אחר כך עם בני ביתו.

ובב"ב שכן בסעודה שלישית עת רעוא דרעוין, לנלל אותה שעה לישב

זה שכינה מישראל, שעל כל פנים הוא שומר שבת, ומעיד שה' צרא עולמו בשבת ימים. אבל התורה מבקשת מאתנו, ציוס השביעי שבת שבתון קודש לה' (שמות לא-טו), שיהיה שבת של קדושה.

התפלות בשבת קודש נריכין להיות שונה משאר הימים, להיות בבית הכנסת צמונו, ולייחד השעה של תפלה לשיחה עם קונו, להתצונן צפירוש המלות, ולדבק נפשו בהתיצות שיוצא מפיו, ולהתלבש צאהבת ה' מעולם הדר גאונו, ויהיה זאת שעה של דביקות צקונו. והנכנס לבית הכנסת לקבלת שבת, או לתפלת שחרית, ויוצא אחר תפלתו כמו שנכנס, הרי זה שבת של חול. — ויש להעלות על הגס מה שקיבלו על עצמם מתפללי בית מדרשינו שלא לדבר בשעת התפלה וקריאת התורה, שהשאירה רושם עז על כל סדר התפלה, שכל אחד יוכל להעיד שיש פנים חדשות לתפלתו.

ובבב"ב כן הסעודות שבת עם בני ביתו, המנלל אותם כראוי, הרי זה משאיר רושם עז על בני הבית. הן בהזמירות ושירות ותשבחות, והן בצדרי

עשויה, שלא תהרהר אחר מלאכה ע"כ. ונרמו צוה גם כן, שצמה שיזכור לקדש את השבת, ימשיך צוה צרכאן דלעילא ותתא, שיהא מלאכת השבת ימים הבאים לקראתו, כאלו כבר כל מלאכתו עשויה, שכבר נמשכה השפעת צרכתו למטה מיום השבת.

ואנו עומדים כעת ציוס שב"ק, ומצואר צספרי קודש דבעשרת ימי תשובה יש לתקן היום ההוא של השבוע, ולכן צשבת קודש הזמן מסוגל ביותר לקבל על עצמו זהירות יתירה צקדושת השבת. ואז השבת קודש ימליך עלינו לטובה, לזכות לצרכות השבת, והאכלתיך נחלת יעקב, נחלה צלי מצרים, להשפיע עלינו שפע צרכה והצלחה, ולזכות לשנה טובה ומצורכת ולגמר חתימה טובה, ושנת גאולה וישועה צציאת צן דוד צמהרה דידין.

צאהבת מצרים, ולשמוע דצרי מוסר והדרכה וחיוק ועידוד. ולהיות מן המאחרים לצאת מן השבת, ומה לו לצרוח מהשבת, ויש קונה עולמו צשעה אחת זו של התעלות רוחני. — ואין ספק כי מי שיתנהג ככה, יראה שינוי עצום צצרות הימים צתהלכותו והנהגתו צכל ענינים.

ועוד גם זאת, הלא כל צרכאן דלעילא ותתא ציומא צציעאה תליין, וכל הצלחת ימי השבוע נשפעים מהשבת קודש. וכפי מה שמתנהג צשבת צתורתו ותפלתו ועבודת קונו, ככה ממשיך הצרכה של ימי השבוע למטה גם צגשמיות, וחבל לצדד מתנה טובה זו. והכתוב אומר, זכור את יום השבת לקדשו, ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך (שמות כ-ח). וצרש"י כשתצא שבת יהא צעיניך כל מלאכתך

במעודת שלישיית פרישת האזינו

ע"ש. ואם כן כח התשובה שמתקבל למעלה, הוא משום שכביכול הקב"ה גם כן עושה תשובה על צריאת היצר הרע, וכביכול הוא יש לו גם כן חלק בעונותינו, ומוטל עליו לקבל תשובתינו. וזהו השיבנו ה' אליך, ואז 'תשובה' יחד, שגם אתה מתחרט ותשוב על צריאת היצר הרע.

והנה צומן שצית המקדש היה קיים, היו מקריבים שני שעירים, ששיר אחד לה' וששיר אחד לעזאזל, והם כיפרו על כל עונות בית ישראל. וכעת שאין לנו מקדש, אנו מקיימים ונשלמה פרים שפתינו, וכמו שאומרים בפיוט (נחפלת מוסף) זכרון דברים תהא סליחתינו. ולכאורה יש להבין, דבשלמא על הקרבנות שמקריבים לה', שפיר נוכל לומר ששיח שפתותינו חשוב לפניו כאלו הקרבנות, אבל הששיר לעזאזל, שהוא דורן להס"מ, איך יתראה הס"מ בשיח שפתותינו.

והנה דמבואר בפרקי דרבי אליעזר (פרק מו) דהששיר לעזאזל היו נותנים לקמחאל שומד ציוס

שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעוקך, קחו עמכם דברים ושובו אל ה' (הושע יד-ג). ויש לומר בהקדם לבאר הכתוב, השיבנו ה' אליך ותשובה וגו' (איכה ה-כא), על פי דברי הזרע קודש (פ' נצבים) שכתב לפרש, ושם ה' אלקיך את שבותך ורחמך (דברים ל-ג), דהנה כשהאדם שב בתשובה ומתחרט מאוד על מעשיו הרעים שעשה עד עתה, וזה ידוע שכל מה שהאדם עושה למטה, גורם כן למעלה בעולמות העליונים, דבאחתערוחא דלתתא אתער לעילא, וכמו שפירשו ז"ל (מוצא בשליה ריש שער הגדול) על הפסוק (תהלים קכא-ה) ה' לך על יד ימינך, שכביכול כמו הכל, שכל מה שהאדם עושה נראה כן מעשה זה בכלל, כן גורם האדם במעשיו כביכול לו יתברך, ולכן כשהאדם עושה תשובה גורם תשובה למעלה, על דרך שאמרו ז"ל (נרכות לב). שהקב"ה מתחרט על צריאת היצר הרע, ואומר ואשר הריעוטי (מיכה ד-ו). וזהו ושם ה' אלקיך את שבותך, על ידי תשובתך יעשה הקב"ה גם כן תשובה, ויגאלנו מיד היצר הרע וכו'

דההוא מקטרגא, והואיל ומיאוצתיה לרחמא על עמיה, אף על גב דאיהו ידע כל עובדא חס עליהון דישראל וכו' ע"כ.

ויש צוה מליצה רצה על ישראל, שרזונס לעשות רזון קונס, אלא שהמה נעשו משוחדים מתאות העולם ודרכי האומות, ונכשלים בחטא על ידי שוחד ממון וכבוד ותענוגי הגוף. ואם השטן שהוא מלאך שנצרך להסית בני אדם ולקטרג עליהם, וכמאמרם (צבא צמרא טו.) הוא שטן הוא היצר הרע וכו', יורד ומתעה [את הצביות לחטוא] ועולה ומרגיז [את חמת המלך צהשטנתון] ע"ש. אף על פי כן אינו יכול לעמוד בפני השוחד, אם כי אין לו יצר הרע המסיתו, ונעשה משוחד מדורון עד שמתהפך מקטיגור לסניגור, מהו כבר כח האדם קרוך מחומר, שנעשה משוחד מתאות העולם ומפיתוי יצרו ומיפוי תענוגי העולם, ואם צארזים נפלה שלהבת מה יעשו אזובי קיר. ואותו השטן שיחדו אותו יותר משמונה מאות שנה צומן שצית המקדש קיים, והשטן של אזו הוא השטן של עתה. וצוכרון דצרים אלו, שאנו מסדרים עבודת השעיר לעזאזל, שבקרבן זה היה הס"מ נעשה משוחד,

הכיפורים וכו', ואומר לפני הקצ"ה, רבון כל העולמים יש לך עם אחד צארך כמלאכי השרת וכו', מה מלאכי השרת נקיים מכל חטא, כך הן ישראל נקיים מכל חטא ציום הכיפורים, והקצ"ה שומע עדותן של ישראל מן הקטיגור שלהם ומכפר על המזבח וכו' ועל כל עם הקהל וכו' ע"ש. (והוצא צרמב"ן פ' אחרי טו-טז.) וכן מצואר גם צוזהר הק' (פ' אחרי סג.) דצבההוא דורונה אתהפך לצחר אפטרופסא עליהו וכו', ועמא קדישא יהצין ליה כמה דאצטריך ליה, שעיר, ורזא דא (צראשית כו-יא) הן עשו אחי איש שעיר וכו'. מתלא אמרי, לכלצא ארמי ליה גרמא, ילתך עפרא דרגלך וכו'. וצגיני כך, אית לן ציומא דא למרמי ליה גרמא לכלצא, עד דאיהו גריר וכו'. מה כתיב, והתודה עליו את כל עונות בני ישראל (ויקרא טו-כא), וכתיב ונשא השעיר עליו את כל עונותם, כיון דאיהו חמי האי שעיר, תיאוצתיה לגציה, ולאשתכללא צהדיה, ולא ידע מאינון חוצין דקא נטיל שעיר, תצ לגציהו דישראל, חמי לון צלא חוצין צלא פשעין, דהא כלהו שראן צרישא דשעיר, סליק לעילא, ושצח לון קמי קודשא צריך הוא, וקודשא צריך הוא חמי סהדותא

אוצר המוכן בצדוֹלֵיךְ ליתן למי שאין לו זכותים.

ובעיני יוסף שם הקשה, דאם כן לקחה מדת הדין, מכיון דמי

שאינו לו נותן לו ה' משלו, ואוצר זה גדול מכולם, אם כן עדיפי הני ממי שיש לו זכות. ויש לומר דלעולם שכל אלו מועט מאד ממי שיש לו, ומה שאוצרם גדול מכולם, מפני כי הם הרצים הנריכים ליהנות מאוצר זה, דרובא דעלמא לית להו זכות, דבני עליה הם מועטים ע"כ. ונראה דזהו על דרך שאמרו (תענית י.) גן עדן אחד מששים בגיהנם ע"ש, והוא מטעם כי ראה ה' שצדיקים מועטים המה.

אמנם יש לומר עוד, דהנה מציינו צמשה רבינו, ואתחנן אל ה' צעת ההוא לאמור (דברים ג-כג), וברש"י אין חנון בכל מקום אלא מתנת חנם, אף על פי שיש להם לצדיקים לתלות צמעשיהם הטובים, אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם, לפי שאמר לו ותנותי את אשר אחון, אמר לו בלשון ואתחנן (תנחומא ג) ע"כ. ויש להבין אם מרגישין הצדיקים שיש להם מעשים טובים

זה עצמו מליך ישר על ישראל, וזה עצמו הוא כח סליחתינו. [שז הראוני צדברי יואל פ' אחרי (דף קז) שהאריך בזה].

ואנו מתפללים (בפיוטי סליחות ליום א') מרום אם עצמו פשעי קהליך, נח סגבם מאוצר המוכן בצדוֹלֵיךְ, לחוננם חנם מאוצר המנוצח. ובפשוטו הכוונה הוא, דמצינו צמשה רבינו שציקש מה' הראני נח את כבודך, ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך, וקראתי בשם ה' לפניך, ותנותי את אשר אחון, ורחמתי את אשר ארחם (שמות לג-יח). ואיתא צמדרש תנחומא (שם קז) באתה שעה הראה לו כל אוצרות של מתן שכלן של צדיקים, של כל אחד ואחד לפי מעשיו, והוא שואל האוצר הזה של מי הוא, והוא אומר של צעלי תורה. והאוצר הזה של מי הוא, של מכבדיהם. הוא מראה לו אוצר גדול מכולם, הוא אומר רצש"ע האוצר הגדול הזה של מי. אמר לו מי שיש לו מעשים טובים אני נותן לו משכרו, ומי שאין לו, חנם אני עושה ונותן לו מזה, שנאמר ותנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם ע"כ. ועל זה אנו מבקשים, שהגם שאין אנו כדאים, מכל מקום ישגבנו מאותה

צמה לתלות בקשתם, למה אם כן וערך, כי חסדי הצורא אין להם מצקשים הם רק מתנת חנם. שיעור ע"כ.

זבראה, על פי מה שכתב בקדושת לוי (בהפטורה פ' נצבים) דהחילוק שיש בין זה שעומד לבקש מאת הצורא מתנת גודל חסדו ובין זה שעומד לבקש מצד זכותיו, כי זה שעומד מצד זכותיו יש ערך וסוף לבקשתו, כי כפי זכותיו אשר יש צידו כך ישפיע עליו הצורא יתצרך, מה שאין כן כשמבקש מהצורא מצד חסדו, אין להטובה ההוא ערך וסוף, כי אין ערך לחסדיו ואין ערך להשפעתו וכו'. ועל צחינה זו אמר גם כן הרב הקדוש מורינו הרב מנחם מענדיל מצארה, נחלת יעקב יירש צלי מצרים נחלה (פיוט מה יידיות), דהיינו שאם תחפון לבקש מאת הצורא צרוך הוא עבור חסדיו ולא מצד זכותיך, רק תעשה עצמך כאלו אין צד זכות כלל, דהיינו נחלת יעקב תרצה לירש, דהיינו שתבקש מהצורא צרוך הוא מצד רחמיו ולא מצד זכותיך, אז תירש נחלה צלי מצרים, שלא יהיה שיעור

זמעתה מוצן שפיר, כי הצדיקים הללו, אם יתלו בקשתם צמעשיהם הטובים, הרי טובת ה' אליהם יהיה מוגבל רק כפי זכותיהם, ולכן הם מצקשים מתנת חנם, מצד חסד ה', ולזה אין סוף וערך, דוגמת ה' כצרכו שהוא אין סוף. — ומהאי טעמא עושי מצוה שצאים על שכרם לפי מעשיהם, יש לאוצר ההוא גבול וקץ כפי מעשיהם, מה שאין כן מי שאין לו זכות, ונותנים לו חנם מצד חסד ה', לאוצר הזה אין גבול ושיעור, כמדת חסדו ית"ש. — וזהו על פי מה שכתב צספרן של צדיקים (דף יב), שהרה"ק מצארדיטשוב ז"ע כשהגיע ציום הקדוש צאמירת וידוי, אנו מלאי עון ואתה מלא רחמים, אמר כך, 'אנו מלאי עון, וכמה גדול לוי יצחק שהוא מלא עון, אמנם ואתה מלא רחמים, ואתה אין סוף, אם כן הרחמים שלך גם כן אין להם סוף ע"ש.

על הטוב יזכר
ידידינו החשובים שהשמחה במעונם
שנדבו להוצאת קונטרס הזה

* * *

הר"ר יוסף לעפקאוויטש ני"ו
לרגל אירוסיו בנו החתן משה יעקב ני"ו
עב"ג בת הר"ר יחזקאל קריצלער ני"ו

* * *

הר"ר יוסף הערשקא ני"ו
לרגל אירוסיו בנו החתן אפרים שמואל ני"ו
עב"ג בת הר"ר משה יודא ריבא ני"ו

* * *

הר"ר ארי' קליין ני"ו
לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר יואל שווייד ני"ו
לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר הערשי שטייף ני"ו
לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר אלעזר יואל וויינבערגער ני"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב